

Mænd og Kvinder med lige Ryg og uden Udslæt. Og Livet er for de sunde, for dem, der kan leve det og gøre noget ud af det og bære det og elske det. *Maaske* er der ingen anden Redning end Døden for dem, hos hvem Fordærvelsen er naaet saa langt ned. Men det er i alt Fald aldeles urimeligt at gruble over, hvem der i denne »abîme d'ordure« er dybest nede. Rimeligvis bevarer Forbryderen ogsaa en Rest af honnet Ambition. Men Ikkemedlemmer af Tugthuset vilde vel smile, naar Tyven og Falskmøntneren indbyrdes stredes om, hvem der var den hæderligste. Eller er den Mand, der sælger Overbevisning, bedre Indsigt for Elskov af en Kvinde, hvis Sjæl han »hader«, er han højere paa den aandelige Rangforordnings Stige end hun, der betaler ham? Vilde Kvinder overhovedet sælge sig, hvis Mænd ikke vare saa villige til at købe, og er her Køberen virkelig hæderligere end hun?

Men dette er ikke en Bog, der maa tages for alvorlig paa, skønt den vist er ærlig nok ment og af saa betydelig en Forfatter. Dertil er den for fuld af Modsigelser. Naar Strindberg f. Ex. siger, at Kvinden har dovet i 6000 Aar, og at Jordermoderen, Ammen etc. har gjort hendes Gjerning, saa forbavses man unægtelig et Øjeblik og spørger sig selv, til hvilket Køn, Strindberg da vel egentlig regner disse arbejdende Væsner? Vi ere nu vant til at kalde dem Kvinder. For Str. er altsaa kun *Damen* Kvinde. Det vilde da have været mere forstaaeligt, om disse Ord vare ombyttede. Men dette vilde have svækket Anklagens Virkning og Rækkevidde. Ti *Damen*, »Luxuskvinden«, »Overklassens Kvinde«, er et overmaade lille Mindretal, af hvis Skyldbog desuden adskillige Aar nok kan gaa ud, fordi hun næppe har existeret i 6000 Aar, og som hører til en Art, der allerede begynder at savne Livsbetingelser og vil af sig selv maaske forsvinde. Saa vil det huskes, at ogsaa hun en Gang havde sin kultiverende Mission.

Naar Strindberg dernæst stadig taler om, at Manden skal forsørge Hustruens Børn, »hendes Børn«, som det hedder, spørger man atter sig selv, hvor det kan være, han saa helt glemmer, hvem der er Fader til disse mange Børn. Det er saa mærkeligt med dette, at Manden absolut maa sætte Børn ind i Verden for at være lykkelig, og at han saa, naar Børnene er der, harmes over, at han skal forsørge dem. Men Strindberg me-